13

DE
SCILLA

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

QVAM

CONSENTIENTE ILLVSTRI MEDICORVM ORDINE

IN

ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA

PRO

GRADV DOCTORIS

MEDICINAE AC CHIRVRGIAE

PVBLICE DEFENDET

DIE IX. NOVEMBRIS MDCCLXXXV.

AVCTOR

PHILIPPVS HENRICVS CASPARI

SCHAVEMBVRGENSIS.

GOETTINGAE

TYPIS JO. CHRISTIANI DIETERICH.

PATRI SVO OPTIMO

JVSTO FRIDERICO CASPARI

CONSILIARIO CAMERAE

HASCE STVDIORVM SVORVM PRIMITIAS

OMNI QVA PAR EST PIETATE

SACRAS ESSE VOLVIT

FILIVS OBEDIENTISSIMVS

HENRICVS PHILIPPVS CASPARI.

§. 1.

Scillae botanica consideratio: Classis. Ordo. Nomina.

Scillae Radix in officinis obuia debetur stirpi cuidam ad naturalem ordinem earum plantarum referendae, quas *Coronarias* vocat LINNEVS, Eques, *a*) *Liliaceas* ADANSON *b*). Haec ipsa in sexuali Systemate classi adnumeratur, quae ob flores hermaphroditos eorumque stamina sex neque coalita neque magnitudine discrepantia Hexandria dicitur, et quidem primo huius ordini, Monogyniae, qui pistillo vnico distinguitur.

Multa stirps nostra in vita communi obtinuit nomina: *Graece* Σκιλλα; *Arabice* Alaschil; *Gallice* Scille,

 Scille

a) *Philos. bot. p. 28. Ord. 9. Gener. plant. ed. 6. Ord. 10.*
b) *Familles des plantes, Fam. 8.*

Scille rouge, Oignon marin; *Anglice* Squill, Sea-onion; *Italice* Scilla; *Hiſpanice* Cebolla albatrana, Ceba marina; *Germanice* Meerzwiebel; *Svetice* Sjö-Lök; *Danice* Strand-lögrod; *Belgice* Zeeajuin.

Sed plurimum refert noſſe praecipua eius nomina botanica. Itaque Σκιλλα *c*) item Παγκρατιον *d*) vocatur a DIOSCORIDE, Scilla a CAESALPINO *e*), WEINMANNO *f*), Scilla maior, a THEODORO TABERNAEMONTANO *g*), MATTHIOLO *h*), Scilla hiſpanica a CLVSIO *i*), Scilla ruffa magna vulgaris a JO. BAVHINO *k*), MORISONO *l*), Scilla vulgaris radice rubra a C. BAVHINO *m*), Scilla ſ. Cepa marina hiſpanica a LOBELIO *n*), Ornithogalum maritimum a TOVRNEFORTIO *o*).

SCILLA

c) DIOSCORID. *Oper. lib. 2. cap. 202. interpretatione* SARACENI, *p. 161.*

d) *L. c. cap. 203.*

e) *De plantis libri 16. cap. 10. lib. 8. p. 403.*

f) *Phytonthozaiconographia ſ. conſpectus plantarum.*

g) *Neu und vollkomm. Kräuterbuch durch* C. BAVH. *verbeſſert 1731. Tom. 2. p. 1017.*

h) *Opera ed.* C. BAVH. *p. 453.*

i) *Hiſtor. plant. rarior. p. 171.*

k) *Hiſt. plant. Tom. 2. p. 615.*

l) *Plant. hiſtor. vniuerſ. Oxon. Tom. 2. p. 395.*

m) *Pinax theatri bot. p. 73.*

n) *Hiſt. 15.*

o) *Inſtit. rei herb. p. 387.*

SCILLA *maritima;* nudiflora bracteis refractis. LINN. *Syst. veget. ed.* 14. venerandi praeceptoris, Equitis MVRRAY *p.* 328. *Spec. plant. p.* 442.

Descriptio.

Quo vero tanto melius stirps, de qua hic agitur, cognoscatur, characteres eiusdem vberius significare opus est.

Radix: Bulbus pyriformis apice sursum directo, pugni vel vltra magnitudinis, squamis carnosis latis ad latera attenuatis, supra obtusis, crassis, repandis, vestitus squamis exsuccis membranaceis lineatis, tenuibus, hinc ita iunctis, vt bulbus primo aspectu tunicatus appareat, basi fibras ramosas crassiusculas emittens. — Hanc bulbi descriptionem illustri MVRRAY me debere tanto lubentius profiteor, quum rationem indicet, cur in plerisque libris bulbus tunicatus nec squamosus vocetur.

Folia omnia radicalia, lanceolata, stricta.

Scapus circiter sesquipedalis, erectus, teres, spica terminali instructus, foliis tempore prior.

Bracteae lineari-lanceolatae, refractae genu in medio, sursum flexae, subtus calcaratae, scapo adnatae et floribus substratae.

Calyx nullus.

Corolla

Corolla hexapetala, patentiſſima, decidua, alba.

Staminum filamenta ſex, ſubulata, corolla dimidio breuiora; *Antherae* oblongae, incumbentes,

Piſtillum vnum. *Germen* ſubrotundum; *Stylus* ſimplex, longitudine ſtaminum, deciduus; *Stigma* ſimplex.

Pericarpium: *Capſula* ſubouata, glabra, triſulca, trilocularis, triualuis.

Semina plura, ſubrotunda.

Icones. Duratio. Locus natalis.

Inter eos, qui iconibus hanc plantam illuſtrarunt, et quorum varios inter ſynonyma in medium protuli, praeprimis nominandi ſunt MARTELLIVS in *Horto Rom. T. 6. Tab. 93.*, vbi bulbus extimo velamento inſtructus depingitur et REGNAVLT in *Botánique miſe à la Portée de tout le Monde Faſcic. vlt.* ſub titulo *la Squille*, cuius quidem figura bulbum ſquamoſum, nec tunicatum, ſiſtit.

Duratione perennis eſt.

Creſcit locis arenoſis prope mare in Hiſpania, Luſitania, Normandia, Sicilia, Africa ſeptentrionali, Syria. Noſmet eam in hybernaculis ſeruamus, vbi rarius in ollis floret. Sed bulbus in cellis humidis et tepidis interdum ſpicam protrudit. Hic ob copiam ſucci viſcidi et lenti ſponte diu recens ſeruari in vſum medicum poteſt. Quot-

annis

annis vero magna eius copia praecipue ex Hiſpania et Natolia aliorſum transfertur.

Varietates.

Duae ante omnia Varietates notari debent:

α. Scilla bulbo *rubro,*

β. Scilla bulbo *albo,*

ad quod diſcrimen et LINNEVS et botanici, qui eum tempore praeceſſerunt, probe attenti fuerunt. Rubri bulbi maiores, albi minores eſſe ſolent. Rubedo autem modo externas tunicas ferit, interne enim vtroque caſu albae ſeu pallide virides ſunt.

An virtute differant pro coloris diuerſitate, de eo non ſatis inter medicos conuenit. Quidam perinde eſſe ſtatuunt, quibus vtaris, vt cll. LEWIS *p*) et ALSTON *q*); alii rubros efficaciores pronunciant albis, annuente et LVDWIGIO *r*).

Quicquid ſit rubri bulbi frequentioris vſus in medicina ſunt. Squamae vero, ex quibus conflatur bulbus, carnoſae, inaequales, ſunt, et diſſectus ſucco viſcoſo repletus offenditur. Licet vero hodie in pharmacopoliis et bulbi ſuccoſi

p) *Hiſtory of Materia med. p. 531.*

q) *Lectures on the Materia med. Vol. I. p. 512.*

r) *Aduerſaria medico-pract. Vol. 2. p. 200.*

cosi aliquando prostent: crebrius tamen sicci ad manus sunt. Hi ipsi occurrunt forma tunicarum oblongarum, subpellucidarum, fragilium. Fibras deorsum emergentes ante vsum rescindi, vix opus est, vt moneam.

Compendii causa in formulis plerumque nomen radicis s. bulbi omittimus, et *Scillae* seu *Squillae* vnice nomine vtimur, quam scribendi breuitatem ego quoque hic adhibebo.

§. 2.

Odoris et saporis ratio.

Odore caret et radix recens, nisi quid simile rapis coctis vel Apio hortensi putes, et sicca. Sapor autem mucilaginosus est, amarus valde et nauseosus praetereaque insigniter acris. Siccatione perit acrimoniae pars, licet amarities eadem maneat.

§. 3.

Scilla Venenum.

Et haec quidem acrimonia Scillae locum ei inter venena assignauit. Notatum iam in Africa camelos, qui spinosa Eryngia passim auide deuorant, intacta relinquere viridia Scillae folia *s*); et mures *t*) quoque, et catum et cuni-

s) LVDWIG *l. c. p.* 698.
t) BERGII *Mat. med. p.* 265.

cuniculum *u*) radice periisse constat, aliis grauiter affectis; prout pasta farinacea, qua Scilla cocta fuit, sues et pisces perdit. Verum in ipso homine deleterias vires exserit.

Etenim maiori iusto dosi non solum nauseam sed vomitus intensissimos excitat et tormina, lotium sanguine tinctum, alui profluuia, conuulsiones, inflammationem et arrosionem ventriculi, quin ipsam mortem. Memorabile huius rei legitur exemplum de foemina quadam Helmstadiensi *v*), cui medicaster contra tympaniten tantum pulveris dedit, quantum cochlear integrum comprehendere posset. Vnde vero post dolores ventriculi acerbissimos, eiulatus, conuulsiones aliaque symptomata, mors, et aperto cadauere ventriculus inflammatus et ex parte arrosus exstitit. — Felicior euentus fuit in asthmatico *x*), qui ex errore drachmam vnam Scillae clysmati destinatam ingessit, vnde nausea et vomitus creberrimus, quo sopito in salutem aegri exanthema erupit in cute scabiosum, antea vitiose suppressum; sicque asthma plane disparuit. Scimus quoque aliquando, meretrices, ad foetum expellendum fortiori deiectione aluina, Scillam ingerere, quae si voti scelerati compotes fiant, propriam vitam non minus, quam innocentis infantis in periculum vertunt.

 Et

u) HILLEFELD *Diss. Experimenta circa venena, cap. 2. p. 12*

v) LANGE *de remed. Brunsv. domest. p. 176.*

x) MVZELLS *Wahrnehm. 2. Samml. p. 35.*

Et haec partim acri ſuo ſtimulo, partim reſoluente vi inſigni perpetrat. Quin tantae acrimoniae eſt, vt qui crudas et recentes Scillas tractant, veſiculas in manibus contrahant *y*).

§. 4.

Scilla medicamen.

Eiusmodi noxias vires exſerit Scilla tam in ſanis, quam in aegris, ſi modus exceditur. Id quod tamen, vt numeroſiſſimis aliis exemplis conſtat, non prohibet, quo minus vtilis medicina exiſtat, modo praeter doſin iuſtam et corporis conditionis ſcitus reſpectus habeatur. Hinc et, iam antiquitus celebrata, valdopere nunc praeſtantiſſimis medicamentis ſuo merito accenſetur. Primus, qui ad rem medicam eandem applicuit fertur EPIMENIDES eſſe, qui tam frequenter Scilla vſus eſt, vt inde *Epimenidea* dicta fuerit *z*). Sed Philoſophi iſtius et expiatoris auctoritatem multis numeris antecellit inter veteres iſta medicorum DIOSCORIDIS, HIPPOCRATIS, GALENI, AËTII, PAVLLI AEGINETAE, CELSI, CAELII AVRELIANI, MESVËS, SERAPIONIS, aliorum, qui ſub multiplici forma *a*) in pluribus morbis chronicis eadem vſi ſunt.

y) VALENT. *Hiſt. ſimpl. reform. lib. 2. ſect. 2. cap. 34.*

z) HALLERI *Bibl. bot. Vol. 1. p. 12. Bibl. pract. Vol. 1. p. 20.*

a) SWIET. *Comment. in* BOERH. *Aphor. Vol. 4. p. 259.*

funt. Quid ferioris aetatis medici de ea fenferint, in tractatione morborum, quibus auerruncandis conducat, poftea fignificabo.

Horum veftigiis, hoc eft experientiae, potius infiftere operae pretium iudico, quam ex analyfi chemica virtutes medicas eruere velle. Qua qui delectentur, hifce lectione eorum, quae JO. HENR. SCHVLZIVS *b*), CARTHEVSERVS *c*), LVDWIGIVS *d*) de hac reliquerunt, fiet fatis.

§. 5.

Forma qua adhibeatur. Praeparata praecipua.

Corpora, quibus noxia acrimonia ineft, fi medicamenti inftar adhibenda, vario modo enitimur, vt aut praeparatione aut additamento quodam idoneo eam mitigemus, ficque medicamentum emergat, quo absque timore vti liceat.

Supra dixi, Scillam effe tanto acriorem, quo recentior eft atque fuccofior. Vnde patet exficcatione acrimoniam debili-

b) *Differt. examen chemic. radicis Scillae marinae, refp.* MEDER, *Halae* 1734.

c) *Fundam. Mat. med. P. I. p.* 145. *fqq.*

d) *Aduerf. l. c. p.* 702. *fqq.*

debilitari *e*). Solet itaque ad normam Pharmacopoearum Londinensis *f*), Edinburgensis *g*), Sueciae *h*), Rossicae *i*) ablato externo eius cortice transuersim in taleolos tenues secta exsiccari. Fieri autem hoc debet leni calore, ne, dum mitius reddere medicamen conamur, vi omni exuatur. Sic fere vnice aquosa pars perit quae $\frac{4}{5}$ circiter constituit totius radicis ponderis secundum experimenta cl. LEWIS absque notabili saporis et virtutis iactura. Recte exsiccata friabilis est. Ea ideo *Scilla siccata* κατ' ἐξοχην dicitur.

Praeter hanc praeparationis methodum alia adhuc crebro vsu venit, qua scilicet Scilla integra pastac ex farina et aqua paratae inclusa in fornace coquitur et dein separatis inter se squamis in vmbra siccatur. Haec apud Londinenses nomine *Scillae coctae* venit. Germanis hinc inde adhuc placet. Nam adhucdum eam commendant Wurtembergenses *k*) nomine *Scillae praeparatae,* probauitque expressius LVDWIGIVS. Sed

e) Sic iam DIOSCORIDES *l. c.* "Scilla, inquit, vim habet acrem et vrentem. Attamen assata ad plurimos vsus accommodatur." Deinde et exsiccationis varias methodos et coctionem cum aceto et coctionem cum melle enarrat.

f) *Francof. 1761. p. 22.*

g) *Ed. cit. p. 77.*

h) *Ed. alt. p. 111.*

i) *pag. 115.*

k) *Ph. Würt. p. 173.*

Sed reiecerunt eam cell. NICOLAI *l*) et BALDINGER *m*), qui Scillam sic praeparatam nonnisi cadauer Scillae pronunciat.

Acetum, quod in vniuersum virus plantarum, siue acre siue narcoticum sit, corrigit et infringit, et ad Scillae praeparationem in hunc scopum, vt egregium menstruum vsurpatur. Scilla nimirum aceto per plures dies macerata, ita vt eius ad acetum proportio sit, vt 1 : 12, acetum decantatur, et sub *aceti scillitici* nomine seruatur. Hoc ipsum ad vetustissima praeparata pertinet *n*). Edinburgenses *o*) dicto menstruo tantillum spiritus vini tenuioris admiscent.

Quo magis adhuc acrimonia Scillae debilitetur, mellis dulcedine obuelatur, sicque *Oxymellis scillitici* nomine insignitur. Nempe aceti scillitici vna pars cum duabus mellis partibus coquendo miscetur *p*).

Simile medicamentum est *Syrupus scilliticus q*), qui saccharo in aceti scillitici sufficiente quantitate soluto paratur.

Commo-

l) *Systema Mat. med. ad praxin applic. T. 2. p. 286.*

m) *Medic. Journ. Vol. 1. P. 1. p. 27.*

n) Vid. MATTHAEI DVRASTANTIS *Libri de aceto scillino et de Aloe, Venet. 1567.*

o) *Ph. Edinb. p. 102.*

p) *Pharm. Würtemb. p. 134.*

q) *Ph. Edinb. p. 198.*

Commodum quoque Scillae menſtruum *vinum* eſt, cui nouam auctoritatem L. B. A SWIETEN *r*) conciliauit, de qua re infra pluribus agam.

Nec ſpernenda medicina eſt *Eſſentia s*) *Scillae*, quae conſtat ex aceto ſcillitico per ſal tartari ſaturato, tum in mellis ſpiſſitudinem denſato, dein ſpiritu vini rectificatiſſimo ſoluto.

Extractum aquoſum in mellis denſitatem redactum valde arriſit LVDWIGIO *t*). Extractum vrinoſo menſtruo, vt vocat JOERDENS *u*), factum, ſe adhibuiſſe optimo ſucceſſu indicat, ſed dolendum eum ſub praeconiorum vbertate verum eiusdem praeparationis modum non ſignificaſſe.

§. 6.

Quomodo incommodis a Scilla obuiam eatur? Doſis.

Qualicunque vero ratione, opportunitate data, exhibeatur Scilla, obuiam iri oportet moleſtiis, quas facile creat, quarum vulgatiſſima eſt nauſea, in vomitum facile increſcens. Ad hanc arcendam vel infringendum, niſi, quod rarius

r) *Comm. in* BOERH. *Aphor. Vol. 4. p. 259. Maladies des armées, p. 163.*

s) *Pharm. Wurt. p. 84.*

t) *L. c. p. 104.*

u) *Comm. noric. 1740. p. 225.*

rarius, eam concedi fas fit, mifcela aromatis valde conducit; quo fine Cinamomum, Zingiber, nux mofchata, cortex Winteranus, flores Caffiae, cortex Aurantiorum, radix Serpentariae virginianae, Calami, Angelicae, Carlinae, Helenii et fimilia adduntur. Sunt qui ex vfu Scillae faeuos dolores contrahunt, imo, qui prae fenfilitate nimia neruorum, vel irritabilitate nimia fibrarum mufcularium, inde in conuulfiones incidunt: in hifce additamentum camphorae praecipue egregium eft *v*), etiamfi non femper fufficiat. De aliis connubiis fecundum indigentiam inferius dicendi commodior locus eft.

Circa puluerem, qui omnium frequentiffimo in vfu eft, monendum, eum fenfim amittere virtutes fuas, vtut follicite in vafis feruetur, hinc praeftare recenter contufum praecipere. Et hic quidem commodiffimum eatenus formam abfoluit, quoniam in eo tam dofis quam mifcela adeo facilis eft. Si modo fapori confulendum et curandum, vt moles pulueris maior fiat, fufficit pulueri faccharum folum addere. Dofis pulueris Scillae variare debet pro aetate viribus et natura morbi. Saepe fufficit granum vnum vel duo bis vel ter vel pluries de die; alii quinque vel plura grana absque vomitu ferunt. Puluis etiam in pilulis, modo non minus ficcefcant, in connubio extractorum, gummi-refinarum et fimilium dari

v) TISSOT *Epiftolae medico-pract. pag. 406.*

dari poteſt. Ex dicta pulueris doſi varia facilius colligitur, quantum de praeparatis ſcilliticis aliis exhiberi poſſit.

In vniuerſum ſuadendum, vt initium fiat minori doſi, ſenſim aſcendendo; id quod non ſolum ob naturam variam aegri requiritur, ſed ob Scillae praeparatae diuerſam efficaciam, quam nunquam niſi caute explorando comperies.

§. 7.

Quibusnam in morbis Scilla noceat.

Antequam vero virtutes egregias Scillae ſtudio deditaque opera perſequar, praeter dicta incommoda, nauſeam puta, et vomitionem extra voluntatem noſtram emergentem, alia commemorari debent, ne adhibeamus eam tum, quum ab ea abſtineri conſultius ſit.

Soluit ſcilicet ſanguinis craſin teſtantibus deiectionibus aluinis et vrina cruenta; hinc non confert, quando humores nimia tenuitate laborant, vt in febribus putridis, in quibus ſocia tuſſis et oppletio pectoris ad vſum praecipue in oxymelle ſcillitico inuitant.

Proſternit praeterea facile vires ventriculi inſigniter, cuius imperium in corpus notiſſimum eſt, vt inde vel interpolandi roborantia vel admiſcendi neceſſitas compareat. Magis autem debilitatum illum iri, probabile, niſi cum acrimo-

acrimonia amarities iuncta esset, quam tamen neutiquam tanti facere queo, vt inde Scillam in caput roborantium cum meritissimo alias SPIELMANNO *x*) transferre possem; quod simile vitium videmus committi frequenter ab auctoribus librorum in materiam medicam, qui medicamina secundum vires disponunt.

Pereximie quoque vetuit iam DIOSCORIDES *y*) suo tempore administrare eam praesente vlcere interno. Patet inde quantum noxae redundet ex oxymelle scillitico in phthisi vlcerosa, quod tamen liberali manu a multis medicis offertur, in qua tamen summa opera enitendum est, vt refrigeremus corpus, inflammationem tollamus et quemlibet stimulum a pulmonibus arceamus: hisce scopis Scillam esse maxime aduersam ob stimulandi suam vim, iam elucet *z*).

Sic et abstineas ab ea, si scirrhus inueteratus grauat cum febricula: facile enim inde scirrhus enascitur. Patet inde in hydrope, cancri interni iam enati si indicia adsunt, esse vitandam.

Denique cautione insigni opus est in hominibus nimia sensilitate vel irritabilitate laborantibus. Sunt hi, quos nuperrime

x) *Mat. med. pag. 228.*

y) *Loc. cit. pag. 162.* "Cauendus Scillae vsus iis quibus est interna quaepiam exulceratio."

z) Conf. FOTHERGILL in *med. Obs. and Inquir. Vol. 5. p. 375.*

perrime dixi, doloribus ſaepe poſt vſum affici item conuulſiuis motibus. Plura eiusmodi exempla memoriae prodiderunt cll. TISSOT *a*), VNZER *b*), WEIKARD *c*), qui proxime dictus vir doctiſſ. caſum adducit foeminae, quae ex Scilla affectiones neruoſas maxime ſingulares patitur. Denique ſponte cognoſcitur, quoniam in vias vrinarias inſigniter operatur, non conducere tum, quum iam ante lotium nimis liberali riuo profluit, vel ſi viae lotii inflammatae, ſauciatae vel exulceratae, ſunt.

§. 8.

Generatim virtutes Scillae determinantur.

Quum iam vero ad morbos ipſos definiendos, quibus Scilla opitulatur, accedendum: in anteceſſum moneo, me nolle alios enumerare, quam quos vere ſanauerit, parum curantem alios, quorum nomina hinc inde in compendiis adeo comparent, vel quos ex theoria Scillam ſanaturam aliquis forſitan hariolari poſſet. Et in hiſce quidem reſpectus habendus eſt ſummae eius in incidendo et attenuando tenaces humores potentiae et ſtimuli, quo ſolida vellicat. Specificam vero vim in vias lotii exſerit, illas ad ſecretionem vel excretionem vberiorem ſollicitando, vt igitur inſtar vulgatiſſimi

a) *Loc. cit.*

b) *Arzt, Vol. 12. pag. 157.*

c) *Verm. med. Schriften 1 St. p. 245.*

tiſſimi diuretici ſit. Nec minus peculiari in pulmones niſu opportuna in variis pectoris morbis videtur. Emetica pariter vis ſpeciatim conſideranda. Quin non omni fide caret, in ſpaſmis ſedandis ſubinde valere. Vlteriori experimento conſtabit, anne contra vermes pluris facienda, quam hactenus factum fuit.

§. 9.

Efficacia Scillae in hydrope.

In omni hydrope aquoſus humor in cauitate corporis quadam accumulatus eſt, ſiue aucto a laxitate ſeri affluxu, ſiue impedito illius refluxu prae vaſorum reuehentium obſtructione. Itaque tria ſunt praecepta, quae medici, vt hydropem ſanandam curet, medendi rationem dirigunt:

1) Aquam euacuare;
2) Vaſorum reuehentium obſtructionem reſoluere;
3) Partem laxam, hydrope affectam, roborare.

Iam patet ex ſupra dictis, Scillam ad medicamenta, quae tollendo huic morbo inſeruiunt, eſſe referendam. Nimirum duobus ſatisfacit poſtulatis, quum et aquam euacuare valeat augendo lotii excretionem, et vaſorum reuehentium obſtructiones reſoluere.

Optime autem minori doſi in hoc morbo adhibetur, ita vt modo lotium pellat, non diarrhoeam cieat. Et ſic

 palmam

palmam praeripit omnibus, quae per aluum aquam expellunt, quippe quae abdominis viſcera debilitando cauſam hydropis redeuntis relinquant. Quamobrem magni viri Scillam in hydrope commendarunt, vt remedium praeſtantiſſimum.

DIOSCORIDES iamiam de vſu illius ad ciendam vrinam, et hydropicos ſanandos loquitur *d*). MEAD *e*), quum de diureticorum in hydrope praeſtantia loquitur, affirmat, ex radice Scillae parata omnium eſſe efficaciſſima. Foeminam *f*) hydrope, et aſcite et anaſarca laborantem, exhibendo potiunculam ex oxymellis ſcillitici drachma ſeſquialtera, aquae Cinnamomi vncia vna, ſpiritus Lauandulae cum ſyrupo corticum Aurantiorum ana drachma vna commiſtam curauit; conualuit illa ſenſim, et corpus ad priſtinam integritatem rediit. COHAVSEN *g*) mulierem hebraeam, quae poſt ſcarlatinam febrem neglecta diaphoreſi hydrope corripiebatur, methodo ſimplici ſibi conſueta per infuſum radicis Scillae cito, tuto, et iucunde perſanauit. Et in aliis quidem caſibus efficax hocce inuenit remedium, ſed efficacius, ac in narrato,

d) *Loc. cit.*

e) RICHARDI MEAD *monita et praecepta medica. Tom. II. Lond. 1773. cap. 8. de hydrope. pag. 17.*

f) *Loc. cit. pag. 13.*

g) *Commercium litter. noricum Vol. 12. hebd. 50. pag. 399.*

narrato, nunquam. Et ipſe monet, non in maiori doſi eſſe exhibendam, quum nauſeam tunc excitet, anxietates, imo vomitum. IDEM *h*) puerum, qui poſt eandem febrem, hydropem patiebatur, plerisque aliis efficacibus remediis aut fruſtra, aut exiguo emolumento tentatis, tandem infuſo Scillae vinoſo ita reſtituit, vt vrina copioſiſſime fluente, quae antea pauca quantitate, et oleoſo-nigra, craſſa emittebatur, ſitis ceſſaret, aluus detumeſceret, euacuatis vrinae aliquot amphoris. Refert poſtea, ſe radicis noſtrae in ſeroſis et oedematoſis tumoribus crebro ſtupendos et non ſperatos effectus obſeruaſſe, ſaepius per vrinam, aliquoties per aluum, deiectionibus aquoſis, ſuperabundantem materiam cum eupathia educendo. ALBRECHT *i*) ſingularem pulueris Scillae compoſiti effectum annotauit. In ſexagenario, qui hydrope et maxima ſpirandi difficultate vexabatur, omnibus fruſtra tentatis, tandem exhibuit pulueris radicis Scillae *crudae* grana octo, radicis Vincetoxici, Pimpinellae albae, Bryoniae, ana gr. quatuor, Nitri gr. quinque cum potu copioſiore iuris carnis macilenti. Poſt paucarum horarum interuallum aegrotus, comitante vomitu, vehementi febre correptus et mente alienatus fuit. Sumta vero potione diapnoica a meridie, aluo ſoluta largius, ſomnum tranquillum diuturniorem

h) *Loc. cit. hebd. 10. pag. 75. 76.*

i) *Acta phyſico medica Academiae Naturae Curioſorum, Vol. X. pag. 303.*

niorem expertus eſt, poſt quem febris non ſolum penitus ceſſauit et mens rediit, ſed tanta quoque copia vrinae profluxit, vt intra viginti quatuor horas non ſolum omnis in toto corpore tumor diſparuerit, ſed viribus quoque, reſtituto nunc appetitu, poſt paucos dies auctioribus, conſueta munera obire potuerit. Poſt trimeſtre ſpatium, menſe Septembri idem puluis morbum redeuntem iterum fugauit. TISSOT *k*) radicem Scillae in multis hydropibus praeſtantiſſimum eſſe remedium agnoſcit, ſi minori ſumitur copia, vt vrinam modo non aluum moueat, et ſic mira patrare; addit tamen ingenue: "nec omnia poteſt tamen, nec ſuis caret vitiis". CATANEVS *l*) hydropis pectoris curationem deſcribit, quam Squillae vſu feliciter perſanauit. THOMPSON *m*) non negat, oxymel ſcilliticum, iis, qui hydropis pectoris ſpeciem prae ſe ferebant, vtilitatem attuliſſe. Quicquid horum ſit, cl. LENTIN *n*) tamen a ſcilliticis cuiuscunque generis in hydrope pectoris

k) *Epiſt. medico-pract. pag. 406.*

l) *Racolta d.'opuſculi ſcientifici e filologici. Venezia Tom. 47. p. 234.*

m) *Medical conſultations on various diſeaſes publiſhed from the letters of* THOMAS THOMPSON. *Lond. 1773.* Vid. Verſ. Germ. titulo *medic. Rathpflege. pag. 208.* Cfr. *pag. 122.*

n) *Beobachtungen der epid. und ſporad. Krankheiten am Oberharze, pag. 119, not.*

pectoris metuit. WERLHOF o) eximiam Scillae laudem tribuit. Nec minus PLATNER p), HELVETIVS q), UNZER r), GARDEN s), SELLE t) aliique bene multi viri fide digni.

§. 10.

Continuatio argumenti de efficacia Scillae in hydrope.

Sed enucleatius paullo de vſu eius in hydrope agendum eſt. Diu placuit ad mitigandam acrimoniam Scillae addere Vincetoxici radicem; et etiamnum vbiuis occurrit in noſtris officinis puluis huius miſcelae, *Puluis compoſitus* STAHLII dictus, ab HELMONTIO forſan iuſtius vocandus, nec a STAHLIO vllibi, vt proprium inuentum, deſcriptus! Plane non dubito, additamentum hocce nullius eſſe pretii, et deriuandum

o) *Opera. Ed. cl.* WICHMANNI, *p. 811.* "Scilla potentiſſimum remedium eſt, ad turgentes hydropicorum aquas, per vrinam euacuandas."

p) *Ars medendi ſingulis morbis accommodata*, §. 567.

q) *Recueil des methodes* etc. *pag. 242.* Sub titulo *preparation du vin diuretique*, infuſi vinoſi vſum valde commendat.

r) *Arzt 12. Theil. p. 156.*

s) *Medical Commentaries by a Society of phyſicians in Edinburgh, T. III. p. 330.*

t) *Medicina clinica, Berlin 1783. p. 627.*

riuandum ex iis temporibus, quibus alexipharmaci verſipellis vox in deliciis erat. Attamen vtrique a viris magni nominis *u*) additum fuit nitrum, quo tanto efficacius et tutius caperetur. Sic formula in actis academiae ſcientiarum Stockholmienſis legitur pulueris ex radicis Squillae granis tribus, Vincetoxici gr. quinque, Nitri gr. decem, ab ill. BÄCK valde celebrata. Magis arridet ſolum Scillae cum nitro connubium; quum nitrum Scillae vim temperet et per ſe lotium non moueat. SWIETENIVS *v*) vero magis fauet infuſo vinoſo ex Scillae recentis vncia dimidia et vini boni libris duabus, cuius adulto homini vnciam dimidiam vacuo ventriculo propinauit, vnde leuis nauſea absque vomitu et ſubito magnum vrinae profluuium oritur, ita vt ſummo levamine intra paucas horas librae ſex, octo, duodecim, excernantur. Optimum fuit doſin ita moderari, vt nauſea tantum absque vomitu ſequeretur, nam vomitus diureſin minuiſſe viſus eſt. Non reticendum tamen TISSOTI *x*) obſeruatum, quod nonnulli aegri vino huic aſſueſcere nequiverint ob enormes vomendi conatus. Sine dubio is effectus non ſubſequutus fuiſſet, addito aromate. Hinc probo RVSSELII

u) FR. HOFFM. *Med. ſyſt. T. 4. P. 3. p. 346.* BÄCK in *K. Vet. Acad. Handl. 1754. p. 316.*

v) *Vid. ſupra* §. 5.

x) *Loc. cit. p. 411.*

SELII confilium *y*), qui infufum hoc cum aqua Cinamomi forti propinauit; item RICHARDI DE HAVTESIERK *z*), qui vna cortices Aurantiorum et Calami radices infundendas curauit; cuius generis formulas et ill. A STÖRCK *a*) tradidit; vt taceam connubium Scillae et ptifanae Juniperi, Gallis quibusdam laudatum, et a TISSOTO *b*) pariter probatum. Licet vero plerique vomitum arceri iubeant ob metum, ne diurefis inde minuatur: praecife tamen eam dofin Squillae requirit cel. HOME *c*), qua emefis excitetur. Ex decem enim aegris feptem fanati, et in hifce quidam larga vomitio fubfequuta, tres non curati, quorum neuter vomuit; et haec curatio citiffima fuit praecipue aeftate.

Quod ad acetum fcilliticum attinet, reprehenditur *d*) quidem in eo, quod intolerabiles faepe anxietates excitet. Sed dubito id fieri: fi dilutum aqua diuretica, vt Petrofelini, in mifcela falis alcalini e. c. Olei tartari per del. addito fyrupo aromatico exhibetur.

Oxymel fcilliticum vero multi ferunt, quibus reliqua difplicent, et commode huic addi poffunt alia adiuuantia vel corrigentia, nitrum, aromatica.

 Bonum

y) *De tabe glandul. p. 68.*
z) *Formul. med. p. 17.*
a) *Ann. med. Vol. 1. p. 162. Vol. 2. p. 285.*
b) *L. c. p. 410.*
c) *Clinical Experiments and Hiftories p. 387. fqq.*
d) TISSOT *l. c. p. 411.* Idem iudicium fert LVDWIG *l. c. p. 705.*

Bonum indicium eſt, ſi, Scilla propinata, lotium mox large fluit; pro malo autem habendum, ſi ſudor largior inde erumpit, tumque mox ab vſu deſiſtendum eſt *e*). Porro, ne aeger ex Scilla noxam contrahat, neceſſe eſt, vt medicus ad morbi genium et ſtadium reſpiciat. Minus conducit iis, qui temperiei calidae, bilioſae, putridae ſunt, in quibus e contrario acida et praeprimis cremor tartari requiruntur. Et ſi tantopere iam increuit morbus, vt hectica febre laboret aeger non poteſt non medicina, quae acrimonia ſua neruos et vaſa irritat, infeſta eſſe, febrem vehementer augendo. In aſcite, ſi ardor viſcerum, pulſus durus, hepar infarctum, ſaepe nocere illam, innuit cel. BERGIVS *f*). Nullus igitur vſus Scillae eſt, niſi adhuc ſolidorum aliquod robur ſuperſtes ſit. Meminiſſe quoque oportet, non euacuandam vnice eſſe aquam collectam, ſed et roboranda vaſa debilitata et collapſa. Hinc praegreſſa diureſi, cortex Peruuianus mox ſubiungendus, vel aliquando Scilla et cortex egregie copulantur. Initium igitur altero caſu fieri poteſt decocto corticis cum oxymelle ſcillitico largius mixto.

§. 11.

Efficacia Scillae in aſthmate pituitoſo et tuſſi pituitoſa.

In interna fiſtulae ſpiritalis eiusque ramorum per pulmones diſperſorum membrana, magna copia latet glandularum

e) LVDWIG *l. c. pag. 718,*

f) *Mat. med. regni veget. p. 261.*

larum mucum fecernentium, qui per internum harum partium velamentum innumeris foraminibus defertur. Hic ipfe intimam totius afperae arteriae fuperficiem obducendo et obliniendo eam contra ftimulum ab acribus particulis in aëre natantibus et per infpirationem allectis tuetur, et vocem glabram, grate fonoram, reddit. Vti autem omnes, ita et haec fecretio varia patitur vitia, et faepiffime hoc, quod nimis augeatur, ita vt in pulmonibus quafi colluuies muci exiftat. Nonnunquam ftagnat ille in fuis cryptis, et, fenfim iterum reforpta tenuiori parte, tenacior redditur. Talis maxime moleftus vafis aëreis, eorum expanfionem liberam impedit, refpirationem facit difficilem, afthma gignit. Subinde colluuies in internum vaforum aëreorum cauum effufa producit fonitum ingratum vel ftrepitum, dum vel voces enunciandae funt, vel refpirandum. Et irritatur, a muci tenacis copia, afperae arteriae tunica neruea, eoque validius, fi ipfi muco, vt in quibusdam huius morbi fpeciebus, ab acris materiei cuiusdam metaftafi oriundis, perniciofa acrimonia ineft. Inde neceffe eft, vt conuulfiua fibrarum carnearum contractio, perque hanc ipfam aëris infpirati vehemens explofio fiat, quam tuffim, et in praefenti cafu, pituitofam, a caufa dicimus. Vt medeatur vtrique malo, et afthmati et tuffi, medicus, ante omnia materiem pituitofam pulmones infarcientem refoluat, eoque talem reddat, vt fcreatu haud molefto fenfim eiici poffit. Id autem béne praeftat Scilla,

inprimis oxymel squilliticum, in quo medicamine et mellis et aceti vires resoluentes Scilla in istis soluta insigniter acuit.

Iam DIOSCORIDES tussi vetere vexatis, suspiriosis, et ore reiicientibus Scillae linctum ex melle commendat *g*). Laudat Scillae efficaciam in asthmate FRIDERICVS HOFFMANN *h*), pluresque casus per partes enumerat, vsus connubio Vincetoxici in puluere. Vestigia eiusdem sequutus eodem successu Scillam exhibuit WAGNER *i*) initio quidem in miscela Vincetoxici, sed dein absque eo, vt nullum dubium sit, curationis meritum latuisse in Scilla sola, etsi nitrum admistum fuit. In casibus ab hisce enarratis non vnice crasis pituitosa peccauit, sed potissimum spasticae indolis exstiterunt, vnde coniicere licet, vim quandam antispasmodicam Squillae insidere. Scite igitur addit HOFFMANNVS "Memorabilis Scillae videtur effectus, aliquot etiam aliis exemplis notatus, in spasmis et conuulsionibus partium praesentissime sopiendis, maxime catarrho suffocatiuo, asthmate conuulsiuo, quandoque etiam

g) *Loc. cit.*

h) *Medicina rationalis systematica Tom. 4. Part. 3. Sect. 2. cap. 2. Obs. 3.* qui casus idem est ac ille enarratus in SCHVLZII *Diss. de aegroto asthmatico vsu radicis Scillae subleuato* in HALL. *coll. Diss. pract. Vol. 2. p. 139.*

i) EIVSDEM *Obseru. clin. Sect. 2. in* HALL. *collect. diss. pract. Vol. 2. p. 179.*

etiam in ipſa epilepſia"; ſubſcribente, quem laudaui, WAGNERO. HEISTER oxymellis vſum aſthmaticis commendat *k*). Ita et PLATNER *l*) MEAD *m*) oxymel ſcilliticum laudat ad leuandam ſpiritus anguſtiam „ interne ſumtum, vt humores viſcidos et tenaces reſoluat. Et ad promouendam vlterius exſcreationem commendat ſpongiam aceto ſcillitico calido madidam, naribus vel ori admotam, vt vapores inde emiſſi in pulmones recipiantur. MVZEL *n*) vero caſum aſthmatis ſiſtit ex retrogreſſa ſcabie ſuborti, ſed Squilla curati. TISSOT *o*) foeminam aſthmate, cephalalgia, agrypnia, et pedum oedemate vexatam oxymelle ſcillitico et cortice Peruuiano ſanauit. Efficaciam in aſthmate pituitoſo pluribus et confirmat LVDWIGIVS *). WEIKARD *p*) narrat, pilulas ſcilliticas Edinburgenſes *q*) in ſpecie frigidae tuſſis, quae a pituita tenaci infarciente oriebatur, ſaepe inſigni vſui fuiſſe. SELLE *r*) radicem Scillae praecipue in pectus ſiue pulmones vim exſerere, et in

k) *Mediciniſches Handbuch, p. 296*

l) *L. c. §. 395.*

m) *L. c. Tom. I. cap. 10. de aſthmate, p. 117.*

n) *Wahrnehmungen 2. Sammlung, p. 32.*

o) *Epiſt. cit. p. 407.*

*) *Aduerſ. l. c. p. 712.*

p) *Vermiſchte mediciniſche Schriften. Erſtes Stück p. 35.*

q) *Pharmacopoea Würtenb. Ed. cit. p. 140.*

r) *Medicina clinica, Berol. 1783. p. 627.*

in pulmonum infarctibus pituitofis efficaciorem effe afferit. Sed in eo afthmatis genere, quod a veris nodis fiue tuberculis glandularum conglobatarum fiue lymphaticarum, quas oportet a glandulis mucum fecernentibus modo dictis bene diftinguere s), ortum trahit, a Scillae vfu abftineas: quum metuendum fit, ne acrimonia fua irritante, eorum inflammationem et fuppurationem cieat, quae facillime fuperuenit. Monet igitur VNZER t), abftinendum effe a Scilla in hocce morbo.

§. 12.

Virtus Scillae in inflammatione pulmonum.

A pituitofa oppletione pulmonum ad inflammatoriam tranfeo, in qua pariter Scillae efficacia praeconio digna eft. Sed nolo vltra oxymel fcilliticum eius vfum in pleuritide et peripneumonia extendi, vtpote quum in hoc ftimulus Scillae tantopere eft cicuratus, vt nocere non poffit, infignem tamen mellis refoluendi vim mirifice auget. Et hoc ipfum non modo, quando natura per fputa iudicationem molitur, prodeft, fed et quando lente ftafis difcutienda eft. Hinc in mixtura dilutum oxymel hocce per nychthemerum dedit HAENIVS u) ad vncias tres, aliquando et dupla quan-

s) HALLER *Elem. phyfiol. Tom. 3. p. 150.*

t) *Arzt, Vol. 12. p. 157.*

u) *Rat. medendi, P. 1. p. 23.*

quantitate. Nec vnquam copioſior vſus nauſeas creauit; modo ptiſana copioſe ſimul biberetur. A lactis connubio autem ſub eius vſu abſtinendum. Tantum oxymellis ſcill. conceſſit Baronetus PRINGLE *v*) in inflammatione pulmonum, quantum ferre poſſet aeger absque nauſea vel alui purgatione. Cl. SARCONE *x*) quoque inter efficaciſſima remedia ad ſputa excitanda oxymel refert. Sed quid opus eſt teſtibus, quum quotidiana praxis optime hanc eius praeſtantiam confirmet.

§. 13.

Efficacia Scillae in nephritide.

Iuncto reſoluendi et lotium pellendi officio Scilla in nephritide opem fert. Excludere me hic iſtam, quae inflammatoria dicitur, ſponte cognoſcitur. Sed de duabus aliis ſpeciebus doloris renum cum functione eorundem laeſa hic ſermo, ſcilicet de pituitoſa et ſabuloſa; quae ambae eandem ſubinde ludunt ſcenam, vt nonniſi ex praegreſſis et ſubſequentis effluuii natura colligi queat, quaenam ſubfuerit. Iterum vnice verae experientiae nec argumentorum ludibrio inſiſtendum.

a. *Nephri-*

v) *Obſervations on the diſeaſes of the army, Ed. 7. p. 143.*

x) *Geſchichte d. Krankheiten in Neapel, Vol. 1. §. 175.*

a. *Nephritis pituitosa.*

Quod ad nephritidem pituitosam attinet, memorabile eius exemplum sistit WAGNER *y*) foeminae, cui inter vulgaria, quae genus morbi determinant, signa, quorsum praecipue pertinet colica, cum lotio subrufo, mucus secessit, in fundo matulae instar spermatis ranarum fluctuans, tantae tenacitatis, vt plurima pars vasi vrinario adhaereret, nec inuerso eo dimitteretur. Multis frustra tentatis aquae Sedlicenses et copiam et densitatem minuerunt, sed rediit profluuium per vices pristina vehementia, vnde ad Scillam confugere visum, cuius virtutem euentus extra dubium posuit.

b. *Nephritis sabulosa.*

Alia foemina, cuius IDEM *z*) meminit, sub doloribus dorsi et stranguria vna cum pituita densa sabulum minxit vel lapillos magnitudine seminis Milii. Scilla contra hoc malum adhibita: vomitio inde et lotium copiosissime excretum cum amurca lotii et lapillis. Et hisce praeuiis, in gratiam cum sanitate omnino rediit. — Similis felicitas contigit virgini *a*), nephritide sabulosa infestatae, in qua tanta

y) *L. c. p. 192.*

z) *L. c. p. 195.*

a) *L. c. p. 196.*

tanta copia ſabuli delituerat, vt data Scilla quotidie lapilli lentis cicerisque magnitudine cum vrina excernerentur, idque factum absque dolore vllo vel inteſtinorum vel viarum lotii, per quas iſti tranſmearunt.

§. 14.

Scillae vis in vrinae ſecretione et excretione impedita.

Multiplex cauſa exſtat, quae vel ſecernendo lotio ex renibus, vel illi per inferiores vias, vreteres, veſicam, vrethram, excernendo, obſtàculum praebet, quod vero niſi auferri poſſit, praeter hydropem, febrem, ſoporem, aſthmà aliaque, partis, vbi vrina ſtagnat, deſtructionem, imo ipſam mortem, poſt ſe trahit. Secretionem ſaepe impedit craſſior et pituitoſa ſanguinis diatheſis, languor in motu, vitium in renibus ipſis, vt inflammatio, calculus, ſpaſmus. Excretioni vero obicem ponunt fungi, ſcirrhi vel externe vel interne organa dicta claudentes vel comprimentes, pituìta tenax, item calculus, ſtricturae ſpaſticae, vrethrae collapſus, veſicae paralyſis. In tanta cauſarum varietate manifeſtum eſt, ad lotium pellendum non vnum ſufficere poſſe remedium, nec Scillam illis omnibus et ſingulis tollendis ſufficere. Sed iam magni momenti eſt, quod aliquot mobiles easque recentes tollat. Huius loci eſt retentio illa vel ſuppreſſio

vrinae, quae oritur ex pituitoſo nimis ſanguine, irritabilitate languente, vel paralytica partium diatheſi, ſabulo vel calculis minoribus ſtagnantibus.

§. 15.

Quid Scilla valeat in ſcorbuto?

Quod vero omnium minime credidiſſes, hoc eſt, quod in ſcorbuto inſignis potentiae Scilla ſit, in quo morbo vulgo ſolet accuſari acrimonia ſingularis, reſolutio humorum et fibrarum laxitas. Non ſuppetit iam ſententias diuerſas de eiusdem genio inter ſeſe comparare. Sufficit exploratam eſſe hanc vim indubiis, vt videtur, experimentis. HEVRNIVS *b*) iam acetum ſcilliticum vt ſummum antiſcorbuticum extollit. Pluris autem faciendum eſt iudicium cel. LIND *c*), qui oxymelle ſcillitico vtebatur, vnde effectum exoptatiſſimum ſe percepiſſe in ſcorbuto aſſeuerat; inde laxari aluum, promoueri lotii ſecretionem, leuari multa incommoda praecipue illa pectoris, a quibus ſcorbutici raro liberi exſtant. Data huius vncia vna ſpatio nychthemeri cum inſigni maxime leuamine. Non igitur nocent omnino acria in ſcorbuto, quod iam exemplo efficaciae Allii vel Cepae bulborum antiſcorbuticae apparet; aliud vero concinnum exemplum

b) LANGE *de med. Brunſv. dom. p. 177.*

c) *Treatiſe on the Scurry, Ed. 3. p. 222.*

plum ſuppeditat Sedi minoris herba *d*). Congruit cum hoc Scillae praeconio experientia ſummi WERLHOFII *e*), cuius verba, vt emphaſis eorum mea culpa non extenuetur, ſequentia ſunt: "Inter ſcorbuti antidota Scilla ex praecipuis eſt, et ſanguini eiusque ſero liberiorem fluxum conciliat, et oris vitiis medetur, et neruos liberat ſolutosque excitat et, vti inter emmenagoga ita inter haemorrhoidagoga, vt hac voce vtar, eminet."

§. 16.

Vis Scillae anthelmintica.

Non reticendum arbitror veſtigium virtutis anthelminticae, quod Scilla prodit, licet fatear hactenus non ea ſimplicitate contra vermes fuiſſe exhibitam, qua opus, ſi remedii verum meritum aeſtimari debeat. Nominatim hic loquor de oxymelle ſcillitico. Fuit iuuenis *f*) cui quidem vermes cucurbitini ſeceſſerant, ſed ob affectiones quasdam pectoris oxymel hocce cum infuſo florum Sambuci dabatur. Poſtquam hiſce perrexerat per aliquot dies, purgans quoddam fortius porrigebatur, vnde taenia ſex vlnarum ſeceſſit,

 lati

d) Vid. ill. MVRRAY *Apparat. medic. Vol. 3. p. 344.*

e) *Litt.* in ENGEL *Spec. med. p. 164.*

f) Vid. WEIKARD *vermiſchte med. Schrift. 1 Stück p. 72.*

lati corporis. Nec ill. A STÖRCK g) formae vnice medicamenti caufa admifcuit medicinae fibi contra vermes vfitatiffimae oxymel fcilliticum. Vtitur nimirum fequente: ℞. Sal. polychr. pulv. Rad. Ialapp. Valerian. f. Phu āā drachmam vnam Oxymell. fcill. vnicas quatuor. M. Huius mifcelae adultis quater per diem vncia dimidia, iunioribus autem drachma vna aut duae, propinantur. Hoc vnico remedio, absque vllo vermium difcrimine omnes qui praeter vermes nullo alio morbo laborarunt, fanati funt. Sic et varii aegri a taenia infignis longitudinis liberati fuerunt, et lumbrici vomitu et aluo redditi. Quod ad taeniam, memini illuftrem Equ. MVRRAY mihi narraffe, fe paucis praebiis eiusdem Störckianae mifcelae eliminaffe per os plures articulos Taeniae Solii apud foeminam, enato poft medicinam captam vomitu; quibus ipfis vermibus cucurbitinis quum alternatim aquam frigidam et calidam infunderet, hi mox riguerunt, mox refufcitati funt, nec nifi mortui eam figuram oblongam affumferunt, qua apud COVLETVM fub falfo afcaridum nomine depinguntur.

§. 17.

g) *Ann. med. I. p. 103. 164.*

§. 17.

Vis Scillae emetica.

Rariſſime accidit, quod Squilla emetico ſpeciatim ſcopo praecipiatur, ſi quidem alia vomitoria ſuppetunt, quae tutius exhibentur, et absque ſenſibili ad linguam acrimonia neruos ventriculi, peculiari ſenſu inſtructos, vellicant. Interim pro infantibus tenellis non veremur praeſcribere oxymel ſcilliticum, in quo quidem, vt dictum, acre mitigatum eſt; ob ſenſilitatem neruorum fibrarumque irritabilitatem in hac aetate inſigniorem ſat tamen efficaciae ſupereſt ad emeſin ciendam. Ingeritur hiſce ad paucas drachmas aqua deſtillata exceptum, et iis infantibus tanto opportunius eſt, in quibus muci multum pectus grauat.

§. 18.

Scillae reuellendi potentia.

Licet vero plerumque per os vnice Squilla ingeratur, reuellendi tamen fine et per aluum in clyſmate applicari ſolet, in hominibus adultis, ad drachmam vnam pulueris. Reſpicio hic praecipue ad vulnera capitis, in quibus cl. SCHMVCKER, *h*) in connubio aliorum commodorum, eam dicta via adminiſtrandam pluribus locis ſuadet. In hiſce enim ſaepiſſime funeſta ſymptomata, et ipſa mors, nonniſi in lympha per commotionem inter tunicam arachnoideam et piam matrem

h) *Chirurg. Wahrnehm. Vol. 1.* Caſus varii et animaduerſiones *pag. 144.*

matrem exorbitante, et tenella cerebri ſtamina comprimente, cauſam habent, abſente aliquando grauiori integumentorum vulnere vel intropreſſione ſ. fractura cranii. Ad hanc igitur lympham diſſipandam omne ſtudium intendas; cui fini, praemiſſa venae ſectione, praeter fomentationes ex aqua frigida, aceto, nitro, ſale ammoniaco, et clyſmata ſtimulantia conducunt. Felix praxis edocuit, Squillam hiſce commodum ſtimulum ſuppeditare.

THESES.

THESES.

I.

Medicamenta ſanis exhibita veneni vim habent.

II.

Calculi vrinarii varia natura; hinc et lithontriptica non vnius generis requiruntur.

III.

In hirudinum contra ophthalmiam applicatione magna cautione opus eſt.

IV.

Semina vermium inteſtinalium nobiscum connaſcuntur.

V.

In febribus intermittentibus aliquando ſine vlla corporis praeparatione vel euacuatione praeuia cortex Peruvianus adhiberi poteſt.

VI.

Febris puerperarum gaſtricae indolis eſt.

VII.

Grauidis magis conuenire videntur euacuantia, quam venae ſectio.

VIII.

Tartaro emetico, vti aliis praeparatis Stibii, vis antiſpaſmodica ineſt.

IX.

Fumigatio cum Cinnabare ad luis venereae curationem periculoſiſſima.

X.

Vultus interpres mentis eſt.

XI.

Sectio caeſarea optime in linea alba inſtituitur.

XII.

In laeſionibus capitis primarum viarum ratio ſollicite habenda eſt.
